

Minnesanteckningar från skjutfältsråd Härnösand 2009-02-18

Deltagare:

Sven-Olov Grenholm
Bengt Kristiansson
Stig Palmgren
Annelie Strand
Leif Olivelöf
Carin Emlen
Leif Dahlin
Per Simonsson
Bengt Schibbye
Britt Marie Lindström
Lars Nordberg
Håkan Josefsson
Johannes Bajomi
Alexander Edman
Göran Nivfors
Birger Holmström
Micke Hägglund
Thomas Jansson
Mikael Karlsson
Jessica Häggqvist
Clemens Brännström
Lars Edberg
Per-Anders Norlin
Lennart von Post
Sigge Tjärnlund
Anders Gäfvert
Evert Ljungström
Hans Wiklander
Ingvar Wiklund
Sven-Gösta Jansson
P-O Lindström
Hans Larsson
Jan Norlén
Jerry Häggblad
Sven Erik Banell
Barbro Westin
Åke Bergqvist
Kerstin Melander
Stefan Edvall
Åke Holmberg
Agneta Holmberg

Representant för:

I 19 UtbsE
I 19 UG 23
I 19 UtbsE
I 19 UtbsE
I 19 UtbsE
I 19 UtbsE
Fortverket FE Nedre Norrland
Gånsvik 1:138
Gånsvik 1.149
Gånsvik 1:138
Solumshamn
FMCK Härnösand
- ” -
- ” -
Lotsstugan

FMCK Härnösand
- ” -
- ” -
- ” -
- ” -
Härnösands kommun
Lungöfyr
- ” -
Härnösands Kommun
Härnösands Kommun
Härnösands Kommun
Ordförande FRO Härnösand
Skärets Samfällighet
- ” -
Härnösands Gymnasium
Kölva Vägförening
Skärets Samfällighet

Skärets Samfällighet

Kölva Vägförening

Skärsviken
Skärsviken

Inledning

Mötesordförande, Sven-Olov Grenholm, öppnar informationsmötet och hälsar alla välkomna. Ordförande visar annonsen inför mötet och informerar om att mötet främst vänder sig till personer som är berörda av verksamheten på skjutfälten, t ex närboende och markägare kring fälten. Ordföranden förklarar vad ett skjutfältsråd är. Närvarolista skickas runt. Deltagare från Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Härnösands kommun presenterar sig. Ordförande går igenom dagordningen, därefter presenteras I 19 organisation i stort och Utbildningstödsenhetens organisation i detalj. Fortifikationsverket presenterar sin verksamhet i stort.

Verksamhet på orten

Chefen UG 23 (Västernorrlandsgruppen), Bengt Kristiansson, informerar om utbildningsgruppens verksamhet i Västernorrland.

Verksamhet på Skjutfälten

Chefen Övning och Skjutfält, Stig Palmgren, presenterar antal avlysta dagar under 2008 och går därefter igenom omfattningen av den bedömda verksamheten, på Härnön/Skärsviken skjutfält samt på skjutbanan, under 2009. Stig fortsätter med att förklara hur riskområden beräknas och vilka parametrar som påverkar områdets storlek. Han visar också exempel på riskområden från skjutplatser på Härnön skjutfält.

Miljö

Miljöhandläggare, Annelie Strand, redovisar miljöprovningens arbetsläge och den miljöpåverkan som skjutfältsverksamheten orsakat under 2008. Eftersom den främsta miljöpåverkan är buller från skjutning och sprängning redovisas förbrukad ammunition och genomförda sprängningar. Annelie informerade om att det under 2008 inkom ett klagomål på buller från närboende till Skärsviken.

Frågor

Frågeställningar under mötet är förtecknade med kursiv text. Svaren på frågorna är skrivna i normalt textformat .

- *Boende i Skärsviken påpekade att Försvarsmakten lovat att återkomma med svar på frågan när Skärsviken blev ett skjutfält.*
I 19 hade missuppfattat frågan från föregående möte och i stället svarat på när Härnön blev ett skjutfält. Leif Dahlin från Fortifikationsverket undersökte frågan under mötets gång och lämnade följande svar; Skärsviken blev ett skjutfält när fastigheterna Kølva 1:20 förvärvades 1957-04-10. 1970-11-18 förvärvades även fastigheten Kølva 1:15.
- *Kritik framfördes på att Gymnasieskolan måste kontakta chefen för Härnösand Övnings- och Skjutfält innan man beträder fältet. Gymnasieskolans representant tycker att det är märkligt att Försvarsmakten inte kan ha en framförhållning mer än på ett par dagar. Det kan innebära att skolan måste planera om t.ex. skidturer och skicka eleverna till andra platser.*

I de allra flesta fall har I 19 en plan för verksamheten många veckor innan genomförandet. Sprängningar av oexploderad ammunition, t.ex. upphittade hylsor, måste dock destrueras, sprängas, direkt och kan därför inte planeras. Denna verksamhet påverkar möjligheterna att kunna svara med kortare tidsram än ett par dagar. Skidspåret går delvis in i sprängplatsens riskområde och av den anledningen måste skidspåret spärras av vid sprängverksamhet.

Den tid Försvarsmakten inte nyttjar fältet hålls det givetvis öppet. Försvarsmakten måste dock förbehålla sig rätten att i första hand nyttja fältet för egen verksamhet samt för övriga totalförsvarsmyndigheters behov.

- *Närboende till Skärsviken undrade om civilbefolkningen har någon som helst rättighet eller bara skyldigheter. Försvarsmakten sköt så att huset skakade och de blev rädda. Kontakt togs med övningsledaren som de upplevde svarade arrogant. Skjutfältet är så stort, varför behöver man stå alldeles vid husen? Vem betalar för skador på huset?*
Chefen UG 23 tar med synpunkterna kring bemötandet vid kontakten med övningsledaren samt var på fältet som sprängningarna och verksamheten genomfördes.
Försvarsmakten har skadereglerare som lämnar ersättning för skador som orsakats av verksamheten. Har man skadeanspråk skall dessa kontaktas snarast.
- *Hur många skjutdagar gäller nu i miljöprovningen och var kan man hämta MKB?*
För Skärsviken är omfattningen av den sökta verksamheten totalt 110 skjutdagar varav 75 vardagar och 35 helgdagar. För Härnön är totalt 150 skjutdagar sökta, 100 vardagar och 50 helgdagar. MKB, Miljökonsekvensbeskrivningen, är inlämnad med tillståndsansökan och finns hos Länsstyrelsen i Västernorrlands län. När miljöprovningen kungörs så får alla möjlighet att lämna synpunkter.
- *Synpunkt framfördes om att skjutfältsgränsen endast är utritad längs landgränsen. Skjutfältsgräns bör även ritas ut på vattenområdet som vi skjuter mot.*
Skjutfältsgränsen går längs landgränsen och inte ut över vattnet. Däremot kan riskområde läggas ut över vattnet.
- *Har skrivit till Generalläkaren, men jag får fortfarande ingen information. Kan ni inte skjuta med vapen med mindre Dmax? Vet hur lätt det är att "resa" ett sådant vapen och då finns risken.*
Försvarsmaktens riskområden och beräkningarna som ligger till grund är väl beprövade. Dmax är ett värde på kulans maximala längd under optimala förhållanden och inte den faktiska räckvidden för kulan vid tillämpade övningar. Gällande avsaknad av svar från Generalläkaren så kan inte I 19 svara på detta. Generalläkaren har dock ingenting med säkerhetsanalys att göra. Sådana frågor handläggs av Försvarsmakten genom Högkvarterets Säkerhetsinspektion.

Kommunen påpekar att man enligt förvaltningslagen skyndsamt ska svara på brev och att det är synd att Generalläkaren inte svarat ännu.

- *Vad händer med den nya sträckningen av skidspåret? Varför genomförs den inte?*
I 19 har haft samråd med Fritidsnämnden i Härnösands kommun och lämnat förslag på ny sträckning. Fritidsnämnden ansåg dock inte att sträckningen var bra. I 19 och Fritidsnämnden enades om att det 5-km spår som finns kvar är fullt tillräckligt.

Kommunen påpekar att de tar med sig frågan.

- *Synpunkt framförs om att sökt verksamhet ska stämma med verklig verksamhet.*
Försvarmakten bedriver inte någon annan verksamhet än den som framgår av ansökan. Men, vad gäller sökta skjutdagar så har I 19 ”tagit höjd” för år med en mer omfattande verksamhet.
- *Fick tag på en Garnisonsplan från Boden. Den stämmer inte med prövningen.*
Garnisonsplanen är indelad i block och block sex beskriver skjutfälten. Texten som beskriver den verksamhet som bedrivs på skjutfälten är en generell text om anfallsstrid och stämmer inte med den verksamhet som faktiskt kan bedrivas. Det är en miss av I 19. Texten kommer att ses över när Garnisonsplanen revideras. Mötesordförande påpekar att Garnisonsplanen är ett internt arbetsmaterial som saknar juridisk bindning.
- *Kritik framfördes att Chefen I 19 inte har svarat på ett brev som har skickats till honom 2008-12-15.*
Mötesordförande beklagar och lovar att kontrollera frågan med Chefen I 19.
- *Det kan bli ett totalstopp för verksamheten på fälten. Vad gör Försvarmakten om kommunen lämnar sitt veto?*
Verksamheten på skjutfälten är en befintlig verksamhet som nu miljöprövas. Det kan inte bli ett totalstopp för verksamheten. Däremot prövas begränsningar och villkor för skjutverksamheten. Det är Länsstyrelsen som beslutar om miljötillståndet.

Kommunen påpekar att de inte komma att lämna något veto mot verksamheten. Försvaret är viktigt och en resurs för länets kommuner.

- *Hur kan man enkelt få reda på när det är skjutdagar?*
Chefen Härnösands övnings- och skjutfält berättar att information om avlysningar, d.v.s. verksamhet med skjutning, finns anslagna på skjutfältens informationstavlor samt att informationen finns att söka via Försvarmaktens och kommunens hemsidor. Det är de informationskanaler som vi har, men vi vill gärna ha tips på fler bra sätt att informera.
- *Kritik framfördes kring bevakningen av Härnös riskområde. Båtar på 30 knop rundar snabbt udden och är då inne i riskområdet.*
Chefen Härnösands övnings- och skjutfält förklarar de två olika alternativen att bevaka riksområdet. Ett alternativ är med en bevakningsbåt då hela riskområdet kan övervakas från en plats. Det andra alternativet är med två poster på land. Skjutningarna avbryts direkt när en båt närmar sig riskområdet. Övervakningen och rapporteringen är anpassad till snabba farkoster.
- *Det fanns ett utkikstorn på Härnön som revs av Försvarmakten. Ante byggde ett vindskydd av rivningsvirket som låg kvar. Vilket bekymmer utgjorde vindskyddet för Försvaret?*
Det är inte möjligt att ha stugor inom skjutfältet av säkerhetsskäl. Det ordnades organiserade strövtåg och övernattningar till stugan och det är inte möjligt att ha sådan verksamhet inom ett skjutfält. Ante tog sig dessutom friheten att uppföra en koja på Fortverkets mark utan tillstånd.

Ni har ingen fingertoppskänsla. Ni bara kör över. Antes koja och milspåret.
Chefen Härnösands övnings- och skjutfält påpekar att Försvarets bestämmelser om säkerhet måste följas. Dessutom är skjutfältområdet i första hand avsett för Totalförsvarets verksamhet och inte för friluftsverksamhet.

- *Vi som bor väldigt nära skjutfältet vill veta när det ska sprängas. Vi borde också ha hörselskydd.*
Svar: I 19 tar med sig frågan, men generellt sätt så varnas det före militära sprängningar genom varningsrop.
- *Jag går mycket på fältet med hunden. Jag ser inte när man skjuter på skjutbanan. Man bör sätta upp en skylt när det pågår verksamhet.*
Mötesordförande tar med sig frågan om det går att bättre informera om när skjutningar pågår, men påpekar att man gör bäst i att koppla hunden när man går vid skjutbanan.

Ordförande avslutade mötet och tackade för visat intresse.

Vid protokollet

Leif Olivelöf
C Övning/Skjutfältet Härnösand